

VI. ÉVF. 1905 7. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S
SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK
ELŐSEGÍTÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÖL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Üllői-ut 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

ÖRÖKIOMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: A boldogemlékü Vianney János, ars-i lelkész és a legméltóságosabb Oltáriszentség. — Az oltár virágai. — Az Oltáriszentség tisztelete a székeknel. — Szent Norbert. — Az első urnapi körmenet egy kisázsiai városban. — A protestánsok és a Jézus szent Szívének tisztelete. — Véletlen-e vagy isteni gondviselés? — A szülők kötelességei gyermekeik nevelése körül. — Sötét éjből az igaz világosságra. — Vegyesek. — Oltáregyesületi ügyek. — Hirdetések.

A boldogemlékü Vianney János, ars-i lelkész és a legméltóságosabb Oltáriszentség.

A KI A BOLDOGEMLÉKÜ ars-i lelkész életét ismeri, az bizonyára már hallott beszélni, vagy olvasott valamit az ő szeretetéről az Eucharistia iránt. Nem vagyunk képesek fogalmat alkotni magunknak arról a gyöngéd áhitatról, melylyel Vianney J. a legméltóságosabb Oltáriszentség iránt viseltetett. A legédesebb és leggyöngédebb nevekkel illette azt; mindig talált új kifejezéseket, hogy méltón beszéljen róla. Ez volt a kedvencz tárgya és a vallásoktatásban mindig erre tért vissza. Szive túlaradt ekkor a hálától, jószágtól és szeretettől. Homloka dicsfényben uszott, szemei ragyogtak, lelkének szentsége tükröződött vonásain, hangja könyekbe fult.

«Kedves gyermekeim! — kiáltott föl — mit tesz a mi Urunk a szeretet szentségében? Szívét adta oda irántunk való szeretetből; ebből a szivből fakad a gyöngéd szeretet árja és végtelen irgalma, hogy a világ bűneinek tüzeit kioltsa.»

A szentáldozást a szeretet fürdőjének nevezte: «Szentáldozás után a lélek a szeretet balzsamában fürdik, mint a méh a virágok mézében». Gyakran említette: «Midőn konzekráció után a mi Urunk legszentebb testét kezeimben tartom s közel vagyok ahhoz, hogy minden bátorságomat elveszítem és beismerem, hogy a poklot megérdemlem, akkor így szólok magamhoz: Oh, ha őt magamhoz vehetném! Az ő közelében a pokol édes volna nekem; nem volna nehéz, ott az egész örökkévalóságot átszenvedni, ha mi együtt volnánk. De akkor nem volna többé pokol, a szeretet lángjai kioltanák az igazságosságét». — «Konzekráció után Isten jelen van az oltáron, úgy, mint a mennyben. Ha az ember ezt a titkot jól megértené, meg kellene halnia a szeretettől. Isten megkönyörült rajtunk gyöngeségünk miatt.

Midőn Isten eledelt akart nekünk adni, hogy lelkünket ez élet zarándokutján táplálja, letekintett a világra és nem talált semmit, a mi hozzá méltó volna; ekkor Isten önmagára irányítá tekintetét és elhatározta, hogy önmagát adja neki. Lélek, mily nagy vágy te, hogy csak az Isten tud kielégíteni! A lélek eledele egy Isten teste és vére, oh, mily dicső táplálék! Igen, ha ezt jól megfontolnánk, az egész örökkévalóságig elmerülnénk a szeretet e mélységébe. Oh, mily boldogok azon tiszta lelkek, kik a szentáldozásban a mi Urunkkal egyesülni szerencsések! Mint gyönyörű szép gyémántok fognak ők az égben ragyogni, Isten pedig önnönmagát szemléli bennük!»

«Urunk mondotta: A mit csak kértek az Atyától az én nevemben, megadja nektek. Sohasem jutottunk volna mi arra a gondolatra, hogy Istentől saját Fiát kérjük. De a mit az ember még csak el sem tudott volna képzelni, azt Isten tényleg megvalósította. A mit az ember sem kifejezni, se felfogni nem tud, sőt még kívánni se mer, azt Isten csupán szeretetből fölfogta, megmondotta és megtette. Lett volna bátorságunk valaha Istennek azt mondani, adja érettünk Fiát a halálra, nyujtsa nekünk eledelül testét és vérét? Ha ez a tény nem volna valóság, elképzelhetett volna akkor az ember valamit, a mit Isten nem tudna megtenni? Tovább mehetett volna, mint az Isten a szeretet érzelmeiben? Ez lehetetlen.»

«Az isteni Eucharistia nélkül nem volna boldogság e világon; az élet elviselhetetlen volna. Midőn a szentáldozáshoz járulunk, megvan örömünk és boldogságunk. Midőn Isten az ő nagy szeretetében önmagát akarta nekünk adni a legméltóságosabb Oltáriszentségben, egyuttal oly nagy vágyat öntött belénk, melyet csak egyedül ő tud kielégíteni. Midőn ily fönséges szentségünk van, hasonlók vagyunk ahhoz az emberhez, a ki a folyó mellett szomjan hal; csak a fejét kellett volna lehajtania; hasonlók vagyunk egy kincs-halmaz előtt álló emberhez, csak a kezét nyujtotta ki.»

«A ki áldozik, fölolvad az Istenben, mint egy csöpp víz a széles oczeánban: nem tudunk többé egymástól elválni. Az ítélet napján látni fogjuk a mi Urunk testét azoknak, kik méltóan áldoztak, megdicsőült testén ragyogni, a hogy az aranyat a rézen, az ezüstöt az ólmon látjuk fényleni.»

Midőn szentáldozás után az oltártól távozunk s valaki azt kérdezné tőlünk: Mit visz haza? azt felelhetnénk: A mennyország van nálam. Egy szent azt mondotta, hogy: mi Istent hordozzuk. De nem akarjuk ezt hinni, nem tartjuk magunkat arra méltónak. Midőn a szent asztaltól távozunk, olyan boldogok vagyunk, mint a bölcsek, kik a kis Jézuskát karjaikba vehették. Végy egy edényt telve folyadékkal, zárd el jól és nem fogsz abból semmit veszíteni. Ép oly sokáig éreznétek szentáldozás után, ha Urunk mellett jól örködnétek, az emésztő tüzet, mely sziveteket az erény iránt szeretettel, a gonoszság iránt utálattal töltötte el.

«Midőn a jó Isten szivünkben van, annak lángolni kellene. Az emmausi tanítványok szive égett, pedig csak hallották Őt. Csekély szeretetre vall, ha valaki az oltártól visszajön és mindjárt olvasni kezd: ne tedd ezt! Minek az emberi szavak, midőn Isten beszél. Tegyük úgy, mint a kíváncsi, ki az ajtónál hallgatódzik és mindenre, a mit Isten szivünkhöz szól, jól figyeljünk.»

«Midőn a mi Urunkat magunkhoz vettük, érezzük, hogy lelkünk új erőt kap, akkor az Isten szeretetetének kútforrásában fürdik. Midőn a szent-áldozáshoz járulok, valami rendkívülit érzek, valami kellemes érzés járja át egész testemet és elterjed annak minden részére. Mi okozza ezt a jó érzést? A mi Urunk az, a ki egyesül testünk minden tagjával s megremegteti azt. Kénytelenek vagyunk szent Jánossal mondani: Az Ur az! Sajnálatraméltók, kik nem éreznek ebből semmit.»

Midőn az ars-i pap az urnapi körmenetet s az ünnep. oktavája alatt leendő áldásadást kihirdette, szive a legszentebb Szentség iránt való gyöngéd szeretet árjában látszott uszni; azt mondotta: «Oh, ha csak akarnátok, mindent megnyerhetnétek ezen a héten! Kétszer fog bennünket Isten naponkint megáldani; oh Istenem, mily kár, hogy nem vagyunk egészen áthatva szent jelenlétedtől! Midőn az utczán mentek, a merre a körmenet elvonul, igazán mondhatjátok: Isten járt itt.»

«Mennyire sajnálom, hogy a negyvenórai szentségimádáson nem volt Ars-ban — írta valaki 1857-ben; — szentünk az imádandó Eucharistiáról beszélt, a prófétához hasonlóan izzó szénnel megtisztított ajakkal. Nehéz ilyen szónoklatot végighallgatni, mert a beszéd nagyon is isteni e földhöz képest. Katecheziseiben szive kiáradott minden oldalon; szeretetfolyók fakadtak onnan, melyek mindnyájunk szivét az Üdvözítő iránti szeretetbe merítették.»

❧ Az oltár virágai ❧

EGY A LITURGIKUS templomdiszítés följutása körül a XIX. században nagy érdemeket szerző személyiség írja: A «*Ceremoniale Episcoporum*»-ban (Püspöki Szertartáskönyvben) van (1, 12.): «*Vascula cum flosculis frondibusque odoriferis, seu serico contextis, studiose ornata adhiberi poterunt*». Mindennél, a mi csak lehetséges, az Ur oltárának élő, viruló, kellemes illatu virágokkal való diszítése a legszebb és a célnak legjobban megfelelő. Ez a diszítés nemcsak a szemnek kellemes, hanem szivhez szóló, mert a friss virágdisz kiáltó tanubizonysága a szerető, alázattal hívő és állhatatos figyelemnek, az Ur oltára és az ő legszentebb jelenléte iránt a tabernakulumban.

Egy sekrestyés, a kire plébánosa egészen rábizta az Isten házának diszítését, elment a virágáros boltba és rendelt: «Négy virágcserepet papir- és selyemvirágokkal, az előbbieket hétköznapiakra, az utóbbiakat vásár- és ünnepnapokra; így aztán jó öt évig — a gyertyákat kivéve — semmiféle munkát és kiadást nem kell fordítanunk az oltár diszítésére». Nem! nem jól van így! A keresztény nép ne térjen pihenőre! Az oltár virágjainak elhervadása hívjon föl arra, hogy azokat mindig frissel kell fölcserélni. Ezt tartja elevenen az Isten házának földiszítése iránti szeretetet és buzgalmat! Ne hagyjuk tisztán a sekrestyésre az oltár-diszítés gondját. Sokszor mily nagyon szorgoskodunk, hogy szobánkat csinosan berendezzük, jól rendben tartjuk, tisztára kiséperjük, szép, fehér függönyökkel ékesítsük. Örülünk, ha egy hálás, istenfélő gyermek ablakunkba, vagy fészületünk tövébe viruló virágcserepet helyez és szívesen élvezzük ennek a virágajándéknak pompás illatát. Jól és rendjén van; ha a templomban is — legalább a tabernakulum előtt — szerény, élő virágdisz van. És mily könnyű a hívőket erre rászoktatni, egy barátságos szóval — és saját példánkkal!

Egy ismert fürdőhely nagy, gazdag és művésziesen épült temploma daczára fényes oltárainak, mindig hidegnek és csupasznak tűnt föl. A főoltáron a tabernakulum két oldalán állott hat drága, majdnem egy méter magas ezüst gyertyatartó (fehér bádogcsövekkel, melyekben egy rugó a kis gyertyadarabokat följebb tolta!), közöttük négy merev csokor, művészies, de már rég megfakult selyemvirágokkal, fekete, filigran ezüst foglalásban. Így vette át a pap annak idején a templomot elődeitől, így folytatta a már csaknem fél emberöltőn át ott szolgáló sekrestyés a templom gondozását s így valóban a legkisebb fáradságot és kiadást sem kellett rá fordítani. Midőn egyszer én — mert én magam vagyok az a lelkész — a főoltár mögött breviariumomat imádkoztam, idegenek jöttek a templomba hangosan beszélgetve. Már elő akartam lépni, hogy az Ur háza iránt kissé nagyobb tiszteletre intsem őket, midőn egész érthetően hallottam, a mint az egyik hölgy mondotta: «Mindig azt hallottam, hogy a katolikusok hiszik, hogy Jézus Krisztus templomaikban a kenyér színe alatt állandóan jelen van. Ugy látszik, itt másképp gondolkoznak, mert hitük épen nem tűnik ki!» — «Némelyek ugyan hiszik — válaszolá egy ur — mások nem; a mint nálunk is, egyik ezt tanítja, a másik azt. Ez a lelkész ugylátszik épen nem hisz az Oltáriszentségben. Ezek a fakó diszítések (eközben sétabotjával megkopogtatta a magas ezüsttartók közt álló régi virágcsokrokat) még elődeitől származnak, a kik még hívők voltak.»

A leczke erős volt, de hatott, talán még jobban, mint ha fölöttes hatóságom figyelmeztetett volna! Még ugyanazon a napon eltűnt a főoltárról a négy merev ezüstváz a fakó, molyette selyemvirágokkal és két egyszerű porcellánváza állott helyettük szobámból, viruló kerti jázminnal és szelen-

zével. Alig vette ezt észre legfiatalabb káplánom, már két még szebb váza állott az oltáron friss virágokkal és azonnal észrevettem a különbséget e diszítés és az előbbi között. Az egész oltár szebbnek, vonzóbbnak és mondhatom, áhítatot lehelőnek tűnt föl. Bizonyára másokra is ezt a benyomást tette, mert ettől fogva — pedig azóta már több év telt el — mindennap friss virág volt az oltáron. Egy ismételt szives kérelem a szószékről és némi fáradság a plébániai kertben elég volt, hogy az oltáron az egész éven át mindig friss virágot lehessen látni. A leghidegebb évszakban fenyő- és örökzöld-galyakat tettünk ki és közéjük száraz szalmavirágot, mely minden évben a kertben nőtt, vagy jámbor, istenfélő lelkek ajándékozták. Így a holt évszakban is távoltartottuk az oltártól a poros, régi diszítés vigasztalan látványát, mivel ezen galyakat költség nélkül gyakrabban lehet megújítani. De még másképen is szívhez szólt ez a virágdiszítés, mert feltűnő, mily gyakran lehet azóta ájtatos kezeket a virágdiszítette főoltár előtt imádkozva látni.

Bizonynyal az engedelmesség áldása is lebeg ezen az előírás és az egyház szelleme szerint teljesített oltár-diszen. Maga a különben kissé házsártos sekrestyés is megadta magát rövid ellenállás után és most maga is árvácskát és geraniumot ápol kertecskéjében az oltár számára!

Angliában külön társulatok vannak, melyeknek tagjai hétről-hétre fölváltva gondoskodnak a főoltár virágdiszítéséről. Ehhez hasonló módon járnak el némely helyen az oltáregyesületek.

De nem lehet eléggé hangsúlyozni és mindenkinek lelkére kötni, hogy cserépben levő virágokat csak a gyertyatartó-állványra, az oltár lépcsőire és az oltár fölépítményére szabad helyezni, de nem az oltár mensájára. A vázákat és cserepeket, midőn virágot teszünk beléjük, vagy megöntözzük, az oltárról mindig le kell venni, hogy az oltárterítőket be ne szennyezzük és az oltárt minden nedvességtől, az oly könnyen megcsőszöléstől megóvjuk.

~ Az Oltáriszentség tisztelete a czéheknél ~

AKI A NÉP körében, a kisemberek közt megfordul, sokszor hallhatja, mint kívánják vissza a czéhrendszert. Igaz ugyan, hogy a megkövült czéhek bénítólag hatottak az egyének gazdasági önállóságára; de azok megszűntével viszont védtelenül maradtak az egyedül álló iparosok a tőke és szabadverseny hatalmával szemben. Tehetetlenül áll e nagyhatalom ellenében még a sokféle ipartestület, munkáselhelyező- vagy munkaközvetítő-intézet, sőt szociáldemokrata szakszervezet is. Még mindennapi kenyerüket is alig biztosíthatják.

Ezen áldatlan viszonyok mindenfelé behajszolták a kisembereket a nemzetközi szociáldemokrácia s ezzel együtt az atheizmus karjaiba. S ez egygyel több ok arra, hogy fájjaljuk a czéhek megszűntét.

Soha oly erős, soha oly keresztényies nem volt az iparososztály, mint a czéhek uralma alatt. Tényekkel lehet ezt igazolni. A történelem elsárgult lapjai, melyek a czéhek beléletét tárják föl, mély vallásosságról beszélnek. Érdemes ezekbe olykor betekinteni.

I.

A középkori vallásos testvérületekből vagy ezekkel párhuzamosan alakultak Európaszerte az ipartestületek, az ugynevezett czéhek. Előbb Angol-, majd Németországban és egyebütt is keletkeztek ily czéhek. Minden valamire való városnak meg voltak a különféle czéhei, melyek az ipar emelése mellett csaknem mindig vallásos célokat is tűztek ki. Német- és Olaszországból hozzánk is átjutottak a czéhek, természetesen a hazai jogviszonyokhoz alkalmazva; általában nálunk közelebb állott a czéhekhez a vallásos és emberbaráti törekvés. A czéhek keletkezését hazánkban bátran tehetjük a XIII. század közepére.¹ A XV. századtól kezdve már biztos adataink is vannak az egyes czéhek szervezetéről, ügyállásáról, beléletéről.

A czéheknek vallásos s emberbaráti célokra kifejtett tevékenysége különféle volt: templomokat, oltárokat emeltek, betegeket ápoltak, kórházakat, iskolákat segélyeztek, az istenitiszteleten, körmeneteken, temetéseken testületileg vettek részt. Hasonló föladatokat teljesítettek a *szepesi* és *erdélyi szászok* közt fönnállott vallásos testvérületek; részben ezeknek mintájára alakultak nálunk a czéhek: vallásos társulatokból fejlődtek iparostestületekké.

Figyelmünk elsősorban azokra a teendőkre irányul, melyeket az Eucharisztia tiszteletére végeztek. De nem arról szólunk, mily pontosan hallgattak szentmisét, vagy hányszor járultak a szent áldozáshoz; hiszen ezek egy igazi katholikusként legелеmibb kötelességei, már pedig a czéhekbe csak kifogástalan életű férfiakat vettek föl. Hanem igenis arról lesz szó, micsoda szolgálatokat teljesítettek testületileg az Eucharisztia különös tisztelete körül: templomok, oltárok emelése s gondozása terén. E pontban a czéhek szervezete és célja párhuzamos az olasz *scuola*-kéval, melyek a műtörténelemben oly nagy hírnévre vergődtek.

A mai *Budapest* területén is a XV. századtól fogva szép számmal találunk czéheket. Hogyne érdekelne bennünket ezeknek működése; hiszen ezek évszázadokkal ezelőtt ugyanitt hasonló működést fejtettek ki, akár jelenleg a Központi Oltáregyesület. Kegyelettel őrizzük az elődök emlékét.

¹-Szádeczky: A czéhek történetéről Magyarországon. Bpest, 1889. (Értekezések a tört. tud. köréből. XI. köt. VII. sz.)

Pesten sokféle czéh alakult és működött szép eredménnyel. 1444—1482 körüli időkből számos okmány maradt ránk, melyek e czéhekre vonatkozó adatokat tartalmaznak. Mindmegannyi czéhszövetség a pesti főtemplomban székel; ott vagy saját társulati oltáruk volt, vagy valamely testvérczéhvel közösen birtak oltárt; ez előtt végezték társulati ájtatosságukat s ennek fejében az oltár jókarbantartására kötelezték magukat.

Igy 1444-ben a pesti vargák czéhe a boldogságos Szűz, szent Borbála és szent Ilona oltárát nyerte. 1446-ban az iv-, paizs-, nyil-, szij-, nyiltok- és nyereggyártók testvéri szövetsége Mindszentek oltárát, a szücsök pedig ugyanez évben szűz Mária látogatásának (*Visitationis Gloriosae Virginis*) oltárát kapták. A szabók és posztónyírók 1447-ben szent Gellért oltárát szerezték meg. 1482-ben a kőfejtők s kőfaragók, a kerék- s hintógyártók, asztalosok és kádárok szövetsége szent Péter és szent Pál apostolok oltárát kérte és kapta meg. Még jóval előbb sajátították ki a kovácsok és kardcsiszárok szent István, szent Imre és szent László oltárát; 1466-ban a kardcsiszárok már a timárokkal szövetkezve gondozták ezen oltárt, a kovácsok pedig mint népes czéh, nyilván külön oltár után láttak; erre vonatkozólag azonban nem maradt fenn okmány. Létezett még a szent Mihály-kápolna konfraternitása; ennek külön papja, rektora és saját oltára is volt, de az okmányokban nem esik róla szó.¹

Ily czéhekre akadunk *Budán* is.² Elsősorban említendő «a legfölségebb Oltáriszentség oltárának testvérülete» (*Confraternitas altaris Corporis Christi*). Legelőször tétetik említés róla Buda városának egy 1461-iki okmányában. Működésének színtere a budavári főtemplom, akkortájt a németek plébániája volt. Ott a legméltóságosabb Oltáriszentség tiszteletét bizonyára saját, nagyszerű oltárán fokozni és ezen oltárt gondozni volt föladata. Vagyoni viszonyairól is tájékoztatnak az okmányok. 1461-ben a társulat már igen tekintélyes lehetett, mert Garai Jób nádor rábizta Komárommegyében fekvő Bay és Halap nevű jószágok kezelését, melyeket ő a nagyapja, Garai Miklós által alapított és a főtemplomhoz északról hozzáépített nádorkápolna számára örökös misealapul adományozott. Az 1494. és 1495. évi királyi kincstári számkönyvekben ezen jószágok a társulat birtokai gyanánt fordulnak elő. A társulat elnökeiként említetnek: 1461-ben Clamer Menyhért és Pirger István budai polgárok, 1477-ben pedig valami Gergely nevű polgár. 1508-ban ismét előfordul e társulat II. Ulászló egyik okmányában; ekkor Harbor János budai polgár volt a társulat főnöke. Ugyanezen okmányt II. Lajos 1519-ben átírja; ekkor Kolchan János és Péter fűszeres voltak az elnökök.

¹ Némethy Lajos: A pesti főtemplom története. Budapest, 1890. 60—61. l. — Kath. Szemle. 1901. évf. 432—433. l.

² M. Korona. 1877. évf. 105. és 106. sz. (Tárca.)

Ennyit örökitettek meg az okmányok ezen társulatról.

Buda városának 1487-ben kiállított egyik okmánya tanúsítja, hogy akkortájt a budai magyar bodnások és esztergályosoknak szent Péter és Pál apostolok neve alatt alakult czéhe a szent Magdolnáról nevezett magyar plébánia-templom sekrestye-ajtaja mellett álló szent Péter és Pál oltárát gondozta. A társulatnak főnökei voltak ekkor: Pintér Vitál, Doleator Gergely és Tornator Ferencz. A szent apostolok iránti tiszteletből Mykofalwai Beken Dénes a templom közelében lévő házát és 50 forintot oly föltétel mellett adományoz ezen oltárnak, hogy a nevezett czéhszövetség ezen adományt kezelje és hetenkint négy misét mondasson.

Ez időtájt a budavári főtemplomban még egy második társulat is létezett, melyről biztos adataink vannak. Czime: «Szent Katalin vértanú szűz társulata». (Confraternitas seu Czecha Sancte Katharine Virginis Martyris). Említve egy 1506. évi okmányban.

Mint láttuk, Pesten valami 7, Budán pedig 3 czéhszövetségről van tudomásunk. Beléletüket leghivebben szabályzatuk tükrözteti vissza. Muta-tóba közlök a pesti czéhek szabályzatából egy-két jellemzőbb pontot.¹

A kik a konfraternitásba fölvetettek, azok a város könyvébe beirattak és az oltár, ugyszintén a konfraternitás föntartására kötelesek voltak megszabott összeget és bizonyos mennyiségű viaszt adni. Így pl. a szabók három aranyforintot és két márka viaszt adtak.

A czéheknek az istenitisztelet emelése s nagyobb disze s ezzel együtt az oltár gondozása céljából történt ténykedése különféle volt. Így pl. a timároknak meg volt hagyva, hogy szent István, László és Imre ünnepein a nagymisén dupla gyertyával és a szokásos áldozatpénzzel jelenjenek meg; oltáruknál ünnepélyes offertoriumot tartsanak; czéhmesterük rendeletére azonban más ily ünnepélyeken is jelenjenek meg.

Az alapszabály kimondja, hogy a ki a körmenetekről vagy az oltár tiszteletére szolgáló más ténykedésről elmaradni kíván, vagy azokat szándékosan hanyagságból elmulasztja, 1 márka viaszt köteles adni a konfraternitásnak.

A budai és pesti czéhek szervezetéhez hasonló volt a vidéki szövetségeké, sőt több vidéki czéh egyenesen azoknak alapszabályait vette át. Buda Ráczevét, Szentendrét, Vácot, Nagykőröst, sőt egy ízben Pécsét is ellátja czéhszabályokkal; Pest a legtöbb váczi, továbbá a czeplédi, kőrösi és kecskeméti czéheknek kölcsönzi szabályzatát.² Ezen vidéki városok czéhszabályait ismét átveszik a környékbeli helységekben alakuló czéhek. Tehát a budai és pesti czéhek beléletének ismeretével következtethetünk a vidékiek működésére is.

¹ Némethy i. m. 61—62 l.

² Szádeczky i. m. 26. l.

A czéhszabályok sok pontja mintegy a köztudatba ment át. Megtaláljuk ezeket sokszor változatlanul minden czéhnél. Így a hazai czéheknél birság fejében leggyakrabban a viasz fordul elő; ebből a czéhek külön vagy közös oltárukon a gyertyaszükségletéről gondoskodtak. Néhol megtoldották e pontot. Így az erdélyi szászok czéhszabályai intézkednek, hogy a rossz munkát a czéhmester a czéh vagy a templom, illetőleg oltár számára lefoglalja.*

A maga nemében talán páratlan az, a mit a *miskolczi* és *mindszenti* csizmadiák 1754-ben Mária Terézia által megerősített, de sokkal régibb eredetű czéhszabályaiban olvashatunk. Tudniillik a református és lutheranus mesterek a plébániai istentiszteleten ünnepek alkalmával való megjelenéstől azon föltétellel mentetnek föl, «hogy a helyett a parochialis templomban szentség előtt tartatni szokott és mindenkor tartandó egy lámpához kívánatos olajt maguk erszényéből megszerezzék».

A czéheknek az oltár körüli ténykedését szemlélve, önkéntelen is fölsóhajtunk: boldog idők, mikor egy egész osztálynál, az iparosoknál még ily jámborság honolt!

Ugy hiszem, nem tulzok, ha a czéheknek jeleztem ténykedésében az oltáregyleti eszme előfutárát látom. Porladozó ősök, kik fővárosunk területén mint czéhtagok működtek: emlékteket hálás szívvél őrzik a központi Oltáregyesület tagjai.

(Vége következik.)

☆☆☆☆ SZENT NORBERT ☆☆☆☆

A LEGFÖLSÉGESEBB Oltáriszentségnek nagyszámu hitvallói és vértanúi vannak. Az a szent, kinek megdicsőülését képünk ábrázolja, az Oltáriszentségnek egyik legjelesebb hitvallója, az a szerzet pedig, melynek szentünk az alapítója (1120), az Oltáriszentségért vérüket ontó gorkumi mártirokat adta az Egyháznak. A premontreiek július 11-én ülik alapítójuknak ünnepét. Méltó, hogy az *Örökimádás* e júliusi száma kegyelettel adózzék az eucharisztikus kultusz diadalmas harczosa emlékének.

Szent Norbertet (1080?—1134) a képirók és képfaragók úgy tüntetik föl, a mint jobb kezében a monstrantiát, kelyhet vagy ciboriumot a hiveknek fölmutatja. Nemcsak azért jelenítik meg szentünket így, mert földi élete valóságos elmélyedés volt az imádandó Oltáriszentség s a miseáldozat tiszteletébe, hanem azért is, mert buzgóságának szellemi fegyvereivel legyőzte a Hollandiában lázító Tanchelint, a kenyér-szinbe elrejtőzött Isten-ember

* Szádeczky i. m. 19., 9., 25. l.

konok tagadóját. A legrégebbi életrajzírók beszélik, hogy szent Norbertnek legnagyobb vigasza volt a szentmise naponkinti bemutatása s hogy nem szűnt meg sohasem eléggé hangoztatni az oltárnál szükséges fényt és tisztaságot. Nagy hite az Oltáriszentség körül művelt csodáival is megerősítést nyert.

Utolsó napjaiban az volt egyetlen erőssége, hogy az Ur testét napról-napra magához vehette. Rendjének szervezésében is kifejezésre juttatta nagy áhítatát. A premontreiek legelső szertartásos könyve ezzel a címmel kezdődik: *Az oltárnál tanusítandó tiszteletéről*, a statutumok első fejezete pedig így szól: *Az Oltáriszentség imádása*. A történetírók valamennyien azt állítják, hogy

Magdeburg megdicsőült érsekének élő és tevékeny hite volt a legjellemzőbb erénye.

A szent Norbert szerzetéből való gorkumi (Hollandiában) vértanukat: szent Peckan Adorjánt és szent Lacop Jakabot, az Oltáriszentség védelmében szenvedett haláluk (1570) emelte az eucharisztikus szentek sorába.

Az első urnapi körmenet egy kisázsiai városban.

A NÉMETEK császárijának, II. Vilmosnak néhány évvel ezelőtt jeruzsálemi útja alkalmával Konstantinápolyban a szultánnál tett táogatása óta a Német birodalom a török hatóságok előtt mint a mostani Törökország védőhatalma szerepel. Azért könnyű volt a németbirodalmi társaságnak, mely az u. n. anatóliai vasut építésére szerződött, a magas porta engedélyét megnyerni egy urnapi körmenet tartására. Ennek a már részben kiépített vasutnak, mely az aranyszarv vidékét a messze Perzsia határánál fekvő török provinciákkal fogja összekötni, főállomása Eski-Schehir, Konstantinápoly közigazgatási kerületében, az ó-görög világ és a keresztény Dorylaeuma. Dorylaeum egy püspöke már a Nagy Konstantin által összehívott nicāai zsinaton is jelen volt. A bizanczi császárok ezen a régen enyhe klimájáról híres helyen villát építettek. A török uralom alatt minden megváltozott. A szép erdőségek már rég eltűntek s ezek pusztulásával az éghajlat is zord és egészségtelen lett, a régi pompa oda és az egykori palotaszzerű házak helyén vályogkunyhók és különböző török barakkok állanak. Ezt az islam mindent elperzselő, tunyaságot ápoló szellemáramlata idézte elő, a miből példát vehetnek azok a rövidlátó emberek, kik fáradhatatlanul deklamálják, hogy minden vallás egyformán jó.

Mindazonáltal az anatóliai vasut megnyitásával Eski-Schehir föllendülésének új periodusa kezdődött, azóta mindig jobban fejlődik, szállodák és európai stílusú privátépületek emelkednek és a német elem a török, görög és örmény mellett már életerős.

Ebben a városban maradt a vasutépítés kezdetétől fogva Kayser Caesar, német assumptionista atya, a ki a latin katolikusokat hitközségbe gyűjtötte és Németországtól támogatva, templomot és kórházat építtetett s e mellett néhány nevelőintézetet is alapított. A legutóbbi Urnapon P. Caesar bátorságot vett, hogy az utcán először tartson körmenetet. Eski-Schehirnek minden katolikusa P. Caesar és segítői körül csoportosult ez alkalommal, hogy katolikus hitüket nyíltan megvallják. A katolikus leányintézetek apáczái nyitották meg a menetet növendékeikkel, kik zászlóikat vígan lobogtatták a szélben; ezután következtek a nemrég alapított francia iskola

növendékei és utánuk 300 férfi, kik a legméltóságosabb Oltáriszentséget vivő P. Caesarnak tiszteletreméltó kíséretét alkották. De legnagyobb feltűnést keltettek a hófehér ruhába öltözött, hajukban rózsákat hordó, egészen kicsiny leánykák, kik angyalkákhoz hasonlóan lépkedtek a monstrancia előtt és virágokat hintettek.

Különösen jelentőséggel teljes volt az a jelenet, midőn a körmenet az örmény katolikusoknál megállott s ezek testvériesen egyesülve a latinokkal hódoltak a szentségi Üdvözítőnek. Az örmény-negyed pompásan föl volt diszitve s az egész negyedben az ut, a merre a körmenet elhaladt, drága szőnyegekkel volt borítva, miközben a házak ablakaiból illatos rózsaszőlaj-eső hullott.

Törökök és görög schismatikusok alig győzték nézni a szokatlan látványt, mely szemek elé tárult és tetszésüknek nyíltan kifejezést adtak. A jelenlevő schismatikusok egyuttal világosan megérthették, hogy a római Egyházzal való egyesülés nem jelenti rítusuk föladását s maguk előtt láthaták itt az Egyházzal való egyesülés jóteményének próbáját.

Csak nagynehezen tudott a körmenet a latin templomhoz vezető uton visszatérni, oly sűrű volt az egybesereglett tömeg.

A nagy szimpatianál fogva, melynek manapság Németország a mohamedánok között örvend, nem volt nehéz P. Kayser Caesarnak az eski-schehri hatóságtól katonaságot kérni a körmenet esetleges védelmére. Ezek a legnagyobb tolongásban is oly rendet és nyugalmat teremtettek, hogy lehetetlen volt valami illetlenséget elkövetni.

A protestánsok és a Jézus szent Szívének tisztelete.

NAGY BAJ, mert nagy hálátlanság volna tőlünk, katolikusoktól, ha nem búzdulnánk föl Jézus Szive tiszteletére és szeretetére, kik tőle oly sok és nagy kegyelmeket vettünk, miután e tekintetben példát itt-ott már protestáns atyánkfiaitól is vehetünk. Így pl. Ráday Pál költő, II. Rákóczi Ferencznek nagy embere, protestáns író. Az ember harczáról szerzett imáját így végzi:

Oh Úristen! Leljek nálad kegyelmet,
Éljek neked Jézusnak.
Haljak meg magam magamnak!
Legyek egy szív szent Sziveddel,
Hogy magadhoz végre végy fel!

Ha valaki erre, mint régebb időből felhozott példára nem nagy súlyt helyez, szolgálhatunk neki a legújabb korból vett igen magasrangú férfiú példájával, kinek műveltsége, fölvilágosodottsága iránt senkinek sem lehet

semmi kétsége. Így midőn 1886-ban Gladstone angol miniszterelnök tárczáját letette, ellátogatott Arcó Balley Antal grófhhoz Alsó-Ausztriába, ki őt elvitte Reichersbergbe az ágostonrendiek kolostorába, hol a jeles államférfiú órákat töltött régi kéziratok átkutatásában. Tőlük szívélyes bucsút vevén, ismét hazájába tért vissza. Ámde nemsokára egy csomag érkezett Londonból, az apátúrhoz czimezve, Reichersbergbe, melyre a czimet, a csomag tartalmát az államférfiú sajátkezűleg írta reá. Tartalma néhány parlamenti beszéd volt és más füzet, melyeket a jeles ember az írkérdés érdekében mondott és bocsátott közre, de hozzá volt csatolva egy Jézus Szive tiszteletéről szóló latin hymnus is, melyet Gladstone maga szerzett. Ennek magyar fordítása így hangzik:

Átszúrt Szived szent sebébe
Zárj, oh édes Jézusom be;
Hogy az abból kiáradó
Vér és víz, mely üdvöt adó,
Bűneimet lemossa,
Lelkemet megtisztítsa.
Legyen hitem mint a szikla,
Szivem minden jóra nyitva;
S óhajtásom, esdeklésem
Nem szerzi meg üdvösségem:
Könyörülő szent Szived
Menthet csak meg engemet.

Ügyefogyott szegény vagyok,
De keresztedhez járulok;
Csak ott van menekülésem,
Csak az segíthet meg engem.
Moss meg, édes Jézusom,
Különben meg kell halnom.
Majd ha életem véget ér,
Fáradt testem a földbe tér,
S trónod elé rendelsz engem,
Hogy megítéld minden tettem:
Édes Jézusom zárj be
Átszúrt Szived sebébe!

De nemcsak világi protestáns uraknál, hanem pásztoroknál is találjuk a Jézus Szive tiszteletének nyilvánulását, még pedig nemcsak mint magánbuzgóság jelentkezését, hanem mint az egyházközség imaházában közösen a hivekkel együtt végzett istentiszteleti ténykedést.

Így a Paddigtonban (London) levő szent Magdolna-templomban Jézus Szive tiszteletét egészen katolikus minta szerint rendezték be. Július 6-án katolikus szertartás szerint énekes-misést mondtak. Aztán Jézus Szive nagy szobrát fölszentelték. Ez elé áldozati gyertyák befogadására szolgáló köröndös gyertyatartót alkalmaztak. A helyettes lelkész az Egyházközségi Hirnökben azt írta: A katolikusok megegyeztek abban, hogy ők június havát Jézus Szive tiszteletének szentelik. Ez ugyan új szokás, de nem ellenkezik a hittel, sőt inkább bátran indulhatnak ők is utána. Hat piros üvegű mécset égettek a szobor előtt. A Hensall-Cum-Heck plébánosát följelentették a yorki anglikán érseknek, hogy katolikus szertartásokat alkalmaz az istentiszteletnél. A vizsgálat kiderítette, hogy ő szűz Máriát imával, énekkel, az Ávé-ra való harangozással tiszteli, Jézus Szive szobra előtt hiveivel térdre borulva imádkozik. Ily jelenetek ott gyakoriak.

Berlinben a Betlehemről címzett protestáns templom lelkésze, a hires

Knack, a cenzurpárt volt elnökének, Windhorstnak volt barátja, önkészítette Jézus Szive-éneket zeng hiveivel, mondván:

Szivünk szent Szivéhez forrva,
Nyugtot csak benne talál;

Lobogjon hát szivünk lángja
Megváltónk zsámolyánál!

Ime! XIII. Leó pápával Jézus Szive tiszteletében a protestánsok is egyetértenek, mert Jézus Szivét tisztelni valláserény (virtus religionis). A ki ugyanis az Üdvözítőt szereti, az lehetetlen, hogy az ő Szivét is ne szeresse, mert épen ezen Sziv volt forrása azon szent és nagyszerű cselekedeteknek, melyeket az Üdvözítő az emberiségért véghezvitt, kiről az Irás mondja, hogy körüljárt jól cselekedve. (Apost. csel. k. 10, 38.) A ki e Szivet megismeri, megérti, az fut kenetei illata után, az vele együtt érez és cselekedeteit hozzá, az ő parancsaihoz, az ő példájához alkalmazza, szabja.

(Hitvédelmi Folyóiratból.)

Dr. Mohl Antal.

Véletlen-e vagy isteni gondviselés?

A REINHARDT-családot, mely valahol Bécs környékén lakott, nagy szerencsétlenség érte. Az egyetlen, sajnos kissé elnézően és nagyon is jószágosan nevelt fiu igen kellemetlen históriába keveredett. Politikai kalandoroknak sikerült a tehetséges tanulót hatalmukba keríteni, ki az 1848-iki forradalomban különféle bűntényeket követett el. Csak a leggyorsabb menekülés mentette meg a rögtönítélő bíróságtól; a mint szülői megtudták, Amerikába ment, s atyja, egy szigorú hivatalnok, kijelentette, hogy Ferenczet többé nem ismeri el fiának.

Az öreg, bánatos szülők aztán egyedül maradtak, csak hogy most sebet hordtak szivükön, mely nem tudott többé behegedni. S ez a seb fölémésztette az apa életerejét úgy, hogy lassankint a sir szélére jutott. Alig egy év múlva örökre bezárta szemeit a nélkül, hogy neje existenciáját biztosíthatta volna, mert a csekély vagyont, a mivel rendelkeztek, gyermekeikre költötték.

De Reinhardtné asszony nem vesztette el bátorságát; még ép erőben volt és sikerült neki munkát kapni. De minden krajczárt, melyet nélkülözni tudott, megtakarított, félretett gyermeke számára.

Oh anyai szeretet! mily dicső és szent vagy te; visszfénye az isteni szeretetnek, mindent eltérni, mindent megbocsátani; drága kincs, melyet az emberiség a paradicsomból mentett meg a föld siralomvölgyébe!

Jóllehet évek óta semmi hír nem jött az eltűnt fiuról, az anya mégis erősen hitte, hogy egyszer vissza fog térni, talán betegen és szegényesen,

hogy enyhülést és nyugalmat keressen annál a szívnél, mely iránta mindenkor a legnagyobb szeretettel dobogott.

***

— Ne ámitson, doktor ur! Érzem, hogy nemsokára végem lesz.

Hófehérhaju, öreg asszony, a ki szegényes ágyon feküdt egy padlás-szobában, intézte e szavakat az orvoshoz, a ki telve részvétellel állott oldalánál.

— No, no, kedves jó asszony — válaszolá az orvos — sohasem szabad a reményt elveszteni.

— A reményt! — suttogta maga elé. — Igen, ez tart fönn! És újból az orvoshoz fordulva, folytatá: — Mégis, mondja meg az igazat! Engem, öreg asszonyt, nem ijeszt meg a halál: jól tudom, hogy napjaim meg vannak számlálva.

— Mindnyájan Isten kezében vagyunk — felelé komolyan az orvos. Aztán részvétellel kérdezé: — Nincsenek rokonai, gyermekei?

— Nincs itt senkim! — mondá halkán. — De ha még egy utolsó szívességet akarna nekem tenni, küldje ide a benczések templomából Pater Anselmust, szeretnék vele beszélni.

Kimerülve állott meg és sovány kezét gyöngye, ziháló mellére téve esdő tekintettel nézett az orvosra.

— Igen, minden bizonynyal — viszonzá ez — magam megyek azonnal és ide küldöm. De viselje magát nyugodtan és ne izgassa föl magát nagyon.

Eltávozott és a beteg szenvedő mosolylyal nézett utána.

— Nem tud már rajtam segíteni! — sóhajtott. — Szivesen halok meg, csak fiamat, Ferenczemet láthatnám még egyszer. De legyen meg Isten akarata!

— Itthon van Pater Anselmus? — kérdé Nordeck doktor, midőn a lelkész lakásába ért.

Egy fiatal, magas, karcsu szerzetes — sötét, bánatos szemekkel, finoman metszett vonásokkal — felelt udvariasan:

— Pater Anselmust elhívták; talán én is elvégezhetném, a mit tőle kíván. Néhány nappal előbb jöttem át Amerikából missió ügyben.

— Egy haldoklóról van szó, a ki lelki vigasztalásra szorul — válaszolá az orvos — s nem hiszem, hogy a szegény asszony a következő órát megéri. Az asszony a Károly-utca 5. szám alatt lakik.

— Rögtön megyek oda, doktor ur.

— Köszönöm, főtisztelendő ur.

A rövid téli nap szürke homálya borult a kis szobácskára, melybe a pap most belépett. A mint az ágynál megállott, a beteg nagynehezen feléje

fordult s gyenge hangon szólt: — «Eljött már főtisztelendő ur? Egy kérésem volna még önhöz, mielőtt a halál elszólit».

— Beszéljen csak, jó asszony, s biztosítom, hogy megteszek önért mindent, a mi erőmtől telik.

— Fiamról van szó — kezdé az asszony.

Mint derült föl hirtelen az öreg, redős arcz e megemlékezésnél, mily csudálatos fény gyult hirtelen a homályos szemekben?

— Egyetlen gyermekünk volt — folytatá — legdrágább kincsünk, a kiért nekünk szülőknek nem volt nehéz, nem volt nagy semmi áldozat. És a fiu nekünk sok, igen sok örömet szerzett.

Erőt vett rajta a megemlékezés, elhallgatott; lassan egy köny gurult le halavány arczán, s mint a kinek álma megszakadt, maga elé meredt. Átélté még egyszer lelkében azt az időt, mikor gyermeke még tisztán és ártatlanul pihent karjaiban, midőn a fiunak a szülői ház még az egész világot jelentette? Egy kis szünet után folytatá az öreg asszony:

— Boldog napok voltak azok, midőn fiunk még egészen ránk haligatott. Nem irigyeltük mi a császár koronáját, nem a gazdagok kincsét! De a boldogság törékeny, mint az üveg, s a mienk szemek előtt törött darabokra! Elrabolta gyermekünket nem a halál, nem, az élet, a kegyetlen, csábító élet a maga élvezeteivel, mely oly sokakat a bűn fertőjébe ránt!

Gyenge hangja remegett a fölindulástól, beteg melle lázasan hullámzott s csak szaggatott mondatokban tudott egy kis pausa után tovább beszélni.

— Az országot el kellett hagynia — többé nem hallottunk róla semmit. Férjemet sirba vitte a bú — egyedül maradtam. — Évek óta egyszer, egyetlen egyszer kaptam hirt arról, a kit szivem alatt hordoztam. Férjemnek egy barátja, a ki Amerikából tért vissza — látta őt. Rossz sora volt — és a nyomor elkeserítette. Irtam neki, kértem őt jöjjön haza anyjához, de nem kaptam választ, még választ se tőle. S mégis egy hang azt sugta nekem, hogy még él. Vártam türelmesen egyik évről a másikra, hogy megtalálja az utat hozzám — de nem így történt.

Ismét hallgatott a beteg egy darabig, levegő után kapkodva, mialatt a pap csendesen és mozdulatlanul ült ágya mellett. Aztán folytatá fárasztó erőlködéssel:

— Biztam, hogy fiam fogja szemeimet lezárni. Isten máskép rendelle és nem akarok zugolódni. De ön, főtisztelendő ur, ígérje meg nekem — a mennyire teheti — kérdezősködjék utána — és ha valamikor találkozik vele, akkor — az öreg asszony hangja remegett s szavait alig lehetett érteni — akkor adja át neki anyjának áldását és — utolsó hagyatékát — megtakarított vagyonkáját — melyet ő éjjel-nappal dolgozva — félretett számára. Ha — súlyosan vétkezett is — ő mégis csak — az én fiam —

és — az anyai szív — megbocsát mindent — és nem szünik meg — soha — szeretni!

Összekulcsolta kezeit, lezárta szemeit, lassan mozgatta ajkait, mintha imádkozna.

A szerzetest, úgy látszik, mélyen megragadták a haldokló szavai, erősen előre hajolt, de arcát nem tudta tisztán kivenni, mert már sötétedni kezdett.

— Teljesíti kérésemet, főtisztelendő ur? — hangzott a csendes szobában a beteg félig megtört hangja.

— Igen — mondá a szerzetes ünnepélyesen — igérem ezt önnek! — De hogy hívják fiát?

A haldokló beszélni akart, de egy hang sem jött ajkára.

— Hogy hívják fiát? — ismételte a pap szorongva, erősen hozzá hajolva s feszülten figyelve.

— Reinhardt — Ferencz!

— Anyám, anyám! Én, én vagyok a fiad!

És az ágyra roskadva kezeibe temette fejét.

— Én — fiam!

Az anya gyermeke kezéből vette a haldoklók szentségét és a fiu, miután sokáig imádkozott vele, így szólt hozzá: «És most áldj meg engem, anyám!

Mintha napsugár villant volna át a haldokló vonásain; a már bezárult szemek fölnyíltak — egy világ tört ki belőlük telve szeretettel és boldogsággal — s a mint részkető kezét végső erőfeszítéssel áldásra emelte, elhangzott még egyszer hidegülő ajkairól, lágyan, majdnem kísértetiesen, mintha messze távolból jönne: «Fiam — megáldlak ezerszer a szent, háromszemélyű egy Isten nevében».

És az alkonyat könnyü, szürke fátyolt vont a holt anya teste és a fiu feje körül, ki a halál órájában ismét megtalálta a leghivebb szívet, melyet a föld hord; az anya szívét!

A szülők kötelességei gyermekeik nevelése körül.

(Borromaei szent Károlytól.)

APÁK ÉS ANYÁK! Haszontalan dolgokért serényen szorgoskodtok, de hogy fiaitokat és leányaitokat Istenhez vezessétek, arra keveset tesztek, pedig ez a ti legfőbb föladatotok. Nem a jó neveléstől függ-e családotok boldogsága, még inkább a községé és országé? Ha gyermekeiteket rosszul nevelték, úgy hogy nem lesz bennük sem istenfélelem, sem szégyenérzet az emberek előtt, minő romlás, mennyi baj lesz ennek következménye?

Apák, azt mondom el nektek, a mi kötelességtek s a mit Isten kíván tőletek. Mindenki oktassa fiait és leányait, míg zsengek és fogékonyak, a keresztény hit- és erkölcsstanban, vásár- és ünnepnap járjon velük a templomba, tanítsa őket saját példájával s járuljon gyakorta a szentáldozáshoz. Ezek aztán jó és derék szülők, ezek elnyerik jutalmukat gyermekeiktől.

Apák, mily kedves az Isten előtt, ha föláldozzák neki az ifjuságot! Mily súlyosan vétkeztek, ha nyugodtan türetek, hogy fiaitok első éveiket a világnak adják! Korán érett fügékre vágyódik lelkem. Szent János nem várt öreg koráig, hanem mihelyt hívták, azonnal Krisztusnak szentelte ifjuságát.

Első kötelessége az apának és anyának, hogy a gyermekeiket magukkal vigyék a templomba.

Ha nem is érti még a gyermek, a mit a templomban tanítanak és prédikálnak, mégis valami és pedig nem csekély eredmény, ha csak a templomban van és nem űz másutt haszontalan dolgokat pajtásaival, kiknek a lelkiélet nem tetszik. Minél kisebb a gyermek, annál jobban kell gondoskodnia az apának, hogy az ég számára nőjön fel és a templombajárás szokását mintegy az anyatejjel magába szívja. Mert ha a gyermek azt, a mi a templomban történik, nem is érti, mégis hozzászokik a gyakori templomlátogatáshoz és ha később e jó szokását megtartja, könnyebben és gyorsabban is fog engedelmeskedni.

Sok szülő mondja manapság: A gyermekek még fiatalok; csak tombolják ki magukat és élvezzék ifjuságukat. Tehát valóban azt gondolják, hogy először sebesüljenek meg és igyanak mérget, hogy később meggyógyuljanak, hogy életük virágát az ördögnek, romjait az Istennek adják? Ha a fát, mely még fiatal, görbén hagyjátok nőni, később, midőn megerősödik, ki tudjátok egyenesíteni? Szülők, minő igazságtalanságot követtek el gyermekeitekkel tulságos elnézések által, hogy elnézitek, mind lopóznak beléjük a rossz erkölcsök, melyeket később, ha akarjátok is, csak nehezen tudtok kiirtani.

Apák és anyák! óvjátok gondosan fiaitokat és leányaitokat, hogy a gonosz emberek társaságában el ne romoljanak, hogy míg fiatal cserjék, el ne görböljenek. Gondosan nézzetek utána, kivel beszélnek és barátkoznak és minő uton járnak. Ha valami rossz szokás ragad rájuk, lépjetek föl ellene azonnal minden eszközzel. Ha a gonoszságot mindjárt kezdetben el nem nyomjuk, később nem használ semmi orvosság. Mert az ember, különösen fiatal korában, annyira hajlandó a rosszra, hogy a mit megromlott természete édesnek tart, nemcsak megizleli, hanem igen könnyen egészen lenyeli és az édességben rejlő mérget nem veszi észre.

Sötét éjből az igaz világosságra

I. Az igazságtól elszakítva.

JINGTSCHAUBAN, egy kis délkinai városban, évek óta virágzik egy ker. missió-intézet, melyet a jezsuiták vezetnek s melyet az egész környéken ismernek és nagyra becsülnék. — Csendes, árnyékos helyen terül el a missiótelep. Hatalmas platánok fogják fel sűrű lombjukkal a nap sugarait, illatos cserjék kellemes szaga tölti be a forró nyár száraz levegőjét s egy szökőkút magas sugara kellemes felfrissüléssel kecsegtet. A csendes, barátságos tereken pedig a jámbor missionáriusok tesznek-vesznek, megemlékezve az isteni Megváltó tanításáról: «Menjetek és tanítsatok minden népeket!»

Ennek megfelelőleg a hithirdetők szorgalmasan munkálkodnak, prédikálnak és tanítják a körülfekvő ker. falvakban a kath. hitet. Minden órában készen vannak, ha arról van szó, hogy új lelket mentsenek meg az égnek, vagy felebarátjuknak segélyére siessenek. Sok földi szükségben és szorongatásban segítettek már ezen irgalmasszívű atyák a kínaiakon! Mennyi vigaszt és enyhületet nem nyújtották már, nem tekintve a jótéteményeket, melyekben számtalan beteg és szenvedő részesült, kik a csendes és bátorságos asylumban menedéket kerestek. Ennek a minden időben készségesen tanúsított felebaráti szeretetnek köszönhető legnagyobb részt, hogy a missió-intézet évről-évre gyarapodik és mindig nagyobb jelentőségre tesz szert.

Már beköszöntött az esős évszak, mely ott a tél, midőn egy napon Gonzaga atya, az intézet előljárója, a társaság egyik irgalmas testvérével utra kelt. A nedves időjárás hosszú tartama a különben is rossz utakat még járhatatlanabbakká tette, úgy hogy csak a legnagyobb fáradtsággal tudtak előre haladni. A mellett szakadatlanul zuhogott az eső és rövid idő alatt a föld körös-körül víz alá került.

— Szent Isten, minő időjárás! — mondta a testvér és dideregve burkolta magát bő felöltőjébe. — Ha ez még egy ideig így tart, nem tudom, mi lesz velünk.

— Csak csendesen, kedves testvér — veté közbe szeliden a misszionárius — a hova a felebaráti szeretet és a kötelesség szólit, nem tarthat vissza bennünket semmi, hogy hivatalunkban eljárjunk.

— Igaza van, tisztelendő atya — ismerte be a másik — s hol arról van szó, hogy felebarátunkon segítsünk, nem szabad senkinek vonakodni, hogy a mi isteni Megváltónk példáját kövesse. De meddig tart még, míg célunkhoz érünk.

— Már nincs messze és ha türelmes léssz, még gyorsabban elmulik az idő. A falu, melyben a segélyre szoruló fiatal kínai betegen fekszik, alig félóra járásnyira van.

— Még egy félórai ut... és már két órája uton vagyunk — sóhajtott a testvér és megállott. — Akkor félig halottak leszünk, mire odaérünk. Hát oly égető szükségük van segélyükre, hogy az utazást már nem lehet elhalasztani?

— Nem ugyan a beteg hozzátartozói miatt, de egy körülbelül 25 éves kínai, aki különben szent hitünknek már félig hive, ma reggel hozzám jött és tudósított, hogy barátja félelmes, erőtemészto lázban megbetegedett, melyet a kínai orvos nem tud meggyógyítani. Továbbá elmondta a követ, hogy a beteg hamarosan meg fog halni, ha csak hamarosan más segélyben nem részesül, mert a láz mindegyre fokozódik. A követ minden reményét a mi orvosi tudományunkba helyezte és térden állva könyörgött, hallgassam meg kérését. Mondhattam volna-e nemet, annál is inkább, mert tudom, hogy gyógyszerünk már sok szerencsétlent ismét lábra állított?

— Azt nem, de fog-e ezen az ifjun is segíteni, atyám? Mi lesz, ha a halál többé nem adja ki áldozatát!

— Ha Isten akarja, a beteg ismét egészséges lesz — felelte a missionárius. A követ előadása szerint az ugynevezett mocsárláz forog fönn, mely az esős időszakban sok helyen föllép. Ez ellen pedig a mi európai gyógytudományunknak nem egy biztosan ható szere van. Azért, a mennyire tehetségünk engedi, megteszünk mindent, hogy a szegény ifjut a haláltól megmentjük.

— Maga igazán jó és nemesszívü, kedves atya — mondá a testvér és ismét keményen lépegetett tovább. — De hátha nem eresztenek bennünket a beteghez? Akkor mégis hiába tettük meg az utat!

— Oh te kicsinyhitü! — felelt most haragosan a missionárius. Miért vagy oly kétkedő? Hát nem tudod, hogy a jó Isten előtt semmi se lehetetlen? Ha elhatározta, hogy ezt a beteget megmentjük, módot is fog nekünk nyújtani, hogy hozzájuthassunk.

A testvér igazat adott a tapasztalt missionáriusnak és megbánta magában, hogy az Isten mindenhatóságában kételkedett. Bátran haladtak most ismét tovább és kevesebb, mint fél óra alatt elérték a kínai falut.

A falu végén már eléjük ment a követ, aki az nap reggel a missio-telepen volt.

— Szabad megmutatni a beteghez vivő utat, tisztelendő atyám? — kérdezé udvariasan.

— Kérem, kérem — válaszolá barátságosan a hithirdető. — Így könnyebben és hamarébb megtaláljuk a szegényt. Hogy van ő?

— Rosszul — felelte Schan, a kínai. — Mióta maguktól eljöttem, a betegség ismét sokkal rosszabbra fordult.

— Micsoda, ismét rosszabbra? — kérdé aggódva a hithirdető.

— Igen, az ital után, melyet a mi orvosunk nyújtott neki, a szegény úgy elgyöngült, hogy alig tud már beszélni.

— Ezek a nyomorult kuruzslók — mormogta boszusan a testvér. — Ilyen kuruzsló igya meg maga a mediczináját.

— Tehát gyorsan előre — mondá a missionárius és mindketten megindultak. — Ha még egy ideig itt állunk tétlenül, bizonynyai megesik velünk, hogy betegünk meghal, mielőtt hozzája érünk.

És a három férfiú serényen haladt tova.

2. Megnyerve az égnck.

Rövid idő múlva megérkeztek a kínai házához. Várakozásuk ellenére sikerült nekik bebocsáttatást nyerni és csakhamar mind a hárman ott állottak az alacsony homályos helyiségben, melyet egyik oldalról a nap fénye világított meg.

Minő látvány tárult eléjük! Nedves rizsszalmán feküdt egy fiatal, alig husz éves kínai iszonyu lázban; teste égett a forróságtól, arcza lángolt a láz hevétől, szemeit mereven és részvétlenül meresztette a semmiségbe. A beteg ágya mellett állottak atyja, anyja és nővére.

De volt még egy ötödik furcsa külsejű emberfia is, az ugynevezett kínai «orvos». Fején turbánhoz hasonló vörös fejdísz viselt, mely alól kicsi szemei ravaszul és álnokul csillogtak ki. Rikítószínű selyem ruhája mindenféle iszonytató alakkal, kigyóval, sündisznóval és sárkánnyal volt befestve.

Épen azzal foglalatoskodott ez a különös orvos, hogy a beteget kikurálja. Kezében kicsi selyemzászlót tartott, mely szintén sárkányokkal volt díszítve és szakadatlanul lengette ide s tova a nehezen pihegő beteg feje fölött. Közbe-közbe bekiáltott: «Nap, víz, fény és tűz, segítetek ti hatalmasok! Szent és szárnyas sárkány, jelenjete meg fenségtekben és üzzétek el a betegség sötét szellemét! Egy, kettő, három, négy, öt!»

E szellemidézés alatt, mely legalább ötvenszer ismétlődött, a nélkül, hogy a legcsekélyebb hatás mutatkozott volna, a beteg hozzátartozói egy kis kereplővel fülrepestő lármát csaptak, hogy ezzel a betegség gonosz szellemének kiűzését siettesse, mialatt künn a falu népsége összetódult, hogy ezt az ép oly érdekes, mint mulatságos látványt szemlélje.

Az új jövevényeket az orvos és a beteg atyja sötét, vészjósló tekintettel fogadták. P. Gonzaga, ügyet sem vetve erre, félelem nélkül — esdő tekintettel az égre — a beteg ágyához lépett s kezét annak karjaira tette, hogy pulzusát megvizsgálja.

Gyanakvó szemmel nézte a beteg atyja a missionárius cselekedetét.

— Ki mondta nektek, idegenek, hogy ide jöjjetek? — förmedt rá mindjárt.

— Fiadnak, Juglunak baja és betegsége — válaszolá a páter szeliden és barátságosan, a nélkül, hogy legkevésbé is törődne a kínai orvos gyilkos pillantásaival, melyeket folyton feléje szórt. — Azért jöttünk, hogy Isten segítségével visszaadjuk az egészségét.

— Halljad, fehér ember, de nekem nincs pénzem, hogy neked megfizethessek — mondá az öreg kínai. — Különben is van már orvosunk, a ki elég költséget okoz nekem s eleget is fáradozik, hogy fiamat megmentse.

— Nem kívánok semmi fizetést — válaszolá a missionárius. — A mit teszek, ingyen, a felebaráti szeretet szolgálatában történik.

— Semmi fizetést? — A kínai arcza észrevehetően földerült. — Azonban nem bizhatom benned eléggé, hogyan fogsz hozzá fiam meggyógyításához, hiszen ez az okos és tanult ember — s ekkor az orvosra mutatott — eredmény nélkül kísérlette meg rajta művészetét. Talán te még okosabb vagy és többet tanultál, mint ő?

— Majd meglátod — felelé barátságosan a missionárius. — Azonban mindenekelőtt kijelenthetem neked, hogy tudományom nem bűvészetben áll, hanem én az Istenben való bizalommal és a tudomány vivmányaival gyógyítok és ha szót fogadsz nekem, fiad nemsokára ismét egészséges lesz. Először is azonban szükséges, hogy erről a nedves, egészségtelen helyről elvigyük. Mig ebben a nedvességben fekszik, minden szer hiábavaló.

Mivel a kínai nem mutatott semmi hajlandóságot, hogy a beteget máshova vigye, a missionárius intett a testvérnek s az ő segélyével a lázban égő ifjut a szoba másik sarkába vitte. Aztán egy magával hozott kanállal lázcsillapító orvosságot adott be neki, homlokát hideg vízzel hűsítette, mire hamarosan újból eszméletre tért. Rövid idő múlva a beteg már némi javulást érzett.

— Valóban — kiáltott fel örömmel a szenvedőnek anyja és nővére — ő jobban tudja elűzni a betegség gonosz szellemét, mint a mi okos és tanult emberünk.

— Nem üzök én semmiféle szellemet, a mint hogy nem is idézek — viszonzá mosolyogva a pap. — A mit tehetek, csak Istennek és ezen orvoságnak segélyével teszem, mely a szükséges, a betegséget elűző gyógyító anyagot tartalmazza s melyet az európai orvosok különböző gyógynövényből készítettek ennek a betegségnek legyőzésére. Ebben a palaczkban tehát nincs semmiféle szellem, hanem gyógyítóerő, melynek hatásáról ti magatok is nemsokára megfogtok győződni.

S figyelmére se méltatva a babonás kínai csodálkozó tekintetét és az orvos haragtól szikrázó pillantását, a ki most a szobából elpárolgott, a beteg hozzátartozóinak megadta a szükséges utasítást a további ápolásra és visszafelé indult.

— Holnap ismét eljövök — ígérte távozáskor. — Csak tegyetek mindent úgy, a mint mondtam s ne hagyjátok magatokat senki által megfélemlíteni. Este buzgón imádkozom, hogy fiatokat hamarosan jó egészségben lássátok.

És nemcsak a következő napon, hanem eljött mindennap, mig a

beteg teljesen föl nem épült. És közben oly szeretetreméltó, jóságos és figyelmes volt Junglu irányában s oly szívhez szólóan beszélt hozzá, hogy ez csakhamar mint atyját szerette őt és egész szívét kitárta előtte. Alig tudta bevárni, míg a páter ismét eljött s ágyára ülve, a keresztények Istenének szeretetéről és jóságáról beszélt s őt a keresztény vallás magasztos vigasztaló- és kegyelemeszközeire oktatta. Mily örömben usztak szemei, mily figyelemmel hallgatta a missionárius barátságos beszédét, és mennyire elszomorodott, mikor ismét bucsut vett! Ugy látszott, hogy egész lénye a hithirdető emberbaráti alakjába olvadt.

(Folytatása következik.)

~ VEGYESEK ~

Az örökmise. Mig a nap megvilágítja a földkerekség különböző részeit és a katolikus Egyháznak papjai és oltárai lesznek az egész világon, a szentmiseáldozat bemutatása sohasem fog szünetelni. Midőn nálunk éjfél van, akkor Ázsiában bemutatják a szentmisét, Nyugat-Kínában, Siam királyságban, Malakka félszigetén és Tibet azon részeiben, hova a legbátrabb hithirdetők behatoltak. Éjjel 1 óra körül: Bengáliában, Pondicheryben, Dacca-Calcuttában, Ceylon szigetén, Madras és Mandurában. Két óra körül: Malabar partvidéken Massour-Goa és Bombayban. Három óra körül: Az indiai szigettengeren, Bourbon- és Madagaskar-szigeten. Négy órakor: Perzsiában, Adenben, Palestinában és európai Oroszország egy részében. Öt órakor: Lengyelországban, Magyarország- és Ausztriában, Egyiptomban stb. Hat órától tizenkettőig: Rómában, Olasz-, Német-, Francia- és Spanyolországban, Anglia-, Észak-Amerika- és Venezuelában stb. Délután 1 órakor: Kaliforniában, Orengonban s a Csendes-oczeán összes partvidékein. Négy óra körül Oczeániában Gambi és Margit szigeteken, melyeknek összes lakói katolikusok és a Marquesas szigeteken. Öt órakor: Oczeániában, Pomoton és Taiti archipelaguson; a Sandwich-szigeteken, melyek 400.000 lakost számlálnak, a kik közül már sokan katolikusok. Este 6 órától 7-ig: Oczeániában és sok szigeten, melyeken nem régóta hirdetik az evangéliumot, a többek közt Samoa, Tonga Wallis, Futana szigeteken stb. Este 8 órakor: Oczeániában, Uj-Kaledonián, a Karolina és Fülöp-szigeteken. Kilencz órakor: Oczeániában. Viti (Fidsi) szigetén, melynek lakói emberevők voltak s csak kevéssel ezelőtt tértek a katolikus Egyházba. Tíz órakor: Oczeániában, Adelaid-egyházmegyében, Délausztráliában, Molukki- és Fülöp-szigeteken, Ázsiában, Koreában és Japánban. Tizenegy órakor: Oczeániában, a perth-i egyházmegyében, Ausztrália keleti részein, Ázsiában a batáviai egyházmegyében, Kínában: Shanghai, Peking és Nanking városokban.

«Szeretnék az én Üdvözítőmhöz közeledni.» Jámbor, keresztény szülők járultak az Ur asztalához. Azt mondták: «Gyermekeinkkel együtt megyünk a templomba. A legidősebbik a jövő hónapban járul a szentáldozáshoz. Ez a szép példa szép előkészület lesz». Kora reggel elindultak hazulról, még a kis Ferencz is, a ki alig volt hat éves, velük mehetett s anyja biztonság kedvéért kezénél fogva vezette. A szentáldozás pillanata közeledett, apa és anya az oltárhoz járultak, a gyermekek szemükkel és szivükkel atyjukon és anyjukon csüngtek; lelkeik megteltek áhitattal és megilletődéssel; szülők aztán visszatértek hozzájuk hallgatagon, összekulcsolt kezekkel, túlaradó szivvel.

Ez a látvány mélyen meghatotta a drága gyermekeket. A benyomás Ferenczre oly eleven volt, hogy nem tudott magán uralkodni, odment anyja imazsámolyához és kezeit az ő kezeire kulcsolta.

Az anya föltekintett és kérdezte: «Mit akarsz jó fiacskám?» — «Semmit, anyám, csak az én jó Istenemhez akarok közel lenni s azt gondoltam, hogy ha a te karjaidat átkarolom, olyan közel leszek hozzá, mintha őt magát ölelném.»

***

Megczáfolt materialista. Egy orvos egy pappal szemben a lélek létezését akarta megczáfolni és kérdezte: «Látott már valamikor lelket?» — «Nem.» — «Hallott valamikor lelket?» — «Nem.» — «Szagolt lelket?» — «Nem.» — «Izlelt lelket?» — «Nem.» — «Érzett valamikor lelket?» — «Igen.» — «Hál' Istennek» — felelte a pap. — «Na jó — folytatá az orvos — tehát négy érzékünk van egy ellen, a miből azt következtetem, hogy lélek nincs.» — Rögtön megfelelt rá a pap, azt kérdezve tőle: — «Mivel ön a mediczina doktora, mondja meg nekem: látott valamikor fájdalmat?» — «Nem.» — «Vagy hallott?» — «Nem.» — «Izlelt?» — «Nem.» — «Érzett?» — «Igen.» — «Tehát — folytatá a pap — négy érzékünk van egy ellen, melyek azt bizonyítják, hogy fájdalom nincs és ennek daczára tudja ön, hogy a fájdalom létezik.»

Oltáregyesületi ügyek.

A brüsszeli oltáregyesületi kápolna története.

Érdekes története van Brüsszelben a «Csodáról nevezett Oltáriszentség» kápolnájának, mely az Oltáregyesü-

let bölcsője. 1848. deczember 28-án gyültek össze először az Oltáregyesület tagjai e kápolnába, s ez azóta központja ennek az üdvös egyesületnek. Érdemesnek ígérkezik e kápolna eredete s további története fölött kis szemlét tartani.

1369-ben, vagy talán 1370-ben történt a Hennegau tartományban fekvő *Enghien* nevű városban, hogy

egy gazdag zsidó — neve Jonathán — jó pénzen fölbérelt egy katolikussá lett zsidót — névleg Lőweni Jánost — hogy szerezzen neki néhány konzekrált ostyát. Az áruló katolikus bejárta a templomokat, hogy tervét előkészítse. Szent Katalin templomát találta a legalkalmasabbnak terve végrehajtására. Egy este beosont a templomba, feltörte a szentségházat, kivette a ciboriumot, a melyben 16 ostya volt, s elvitte a zsidónak. Ez majd kiugrott a bőréből attól a gondolattól, hogy hatalmában tartja a keresztények Istenét. Előhívta feleségét, fiát s még néhány hitsorsost. Erre átkozódás és gunyakaczej közt az asztalra vágta az ostyákat, s ott is hagyták azokat.

Rövidre rá Jonathán zsidót ismeretlen tettesek meggyilkolták. Erre rémület szállta meg feleségét s fiát, s féltükben, nehogy a szent ostyák még nagyobb szerencsétlenséget hozzanak házukra, *Brüsszel* városába vitték és az ottani hitsorsosok kezébe szolgáltatták azokat.

A brüsszeli hitsorsosok épen nagy-péntek napján összegyültek zsinagógájukba s munkához láttak. A szent ostyákat mindenféleképpen szidalmazták, az asztalra szórták s késeikkel szurkálták. De ime, a szent ostyákból csakugy bugyog a vér. Félelmükben és rémületükben alig tudnak hová lenni. Csak az az egy gondolat foglalkoztatja őket, hogyan adhatnának tul a szent ostyákon. Zavarukban egy katholizált zsidó asszonyt igyekeztek rávenni, hogy juttassa a szent ostyákat a kölni zsidókhöz. Az asszony

rá is állt, de éjjel szörnyü rettegés fogta el, minek következtében elhatározta, hogy fölfedi a dolgot plébánosának.

Cseh Venczel volt akkor Belgium uralkodója. Midőn ez tudomást vett a történetekről, a bűnös zsidókat le tartóztatta s az akkori törvények értelmében tűzhalálra ítélte. 1370-ben, Krisztus Urunk mennybemenetelének előnapján történt ez. A templomrablás és szentségtörés kiengesztelésére, s a csodás ostyák emlékezetének megörökítésére a fejedelem évenként tartandó körmenetet rendelt el. Áldozócsütörtököt követő vasárnapon szokták azt megtartani. A körmenet alatt az összeszurkált ostyák közül hármat körülhordoznak, drágakövekkel diszitett arany szentségtartóban; fejedelmek ajándéka ez. A szentségtartót szent Gudula templomában őrzik a szentségi oltáron.

Egy brüsszeli lakos — névleg Gilles Van der Berghe — kápolnát épített ugyanazon helyen, a hol a zsinagóga állt. Alapítványt is tett a legméltóságosabb Oltáriszentség tiszteletére mondandó heti három szentmisére. Az oltárral szemben emléktábla lett elhelyezve, a mely elbeszéli a zsidók tettét. Ujabban egy másik táblát helyeztek el s rajt a fölirat három nyelven hirdeti a kápolna történetét. A kápolna később Salazar gróf tulajdonába ment át. Innen nevezik néha még ma is Salazar-kápolnának.

A körülmények sajátságos alakulása folytán e kápolna az Oltáregyesület bölcsőjévé és székhelyévé lett.

Mintha csak az isteni Gondviselés így rendelte volna ezt. *Till K.*

A besztercebányai egyházmegye oltáregyesületi és papi imaegyesületi igazgatója, *Gröne Lajos* ez állásaitól a megyés püspök ur által fölmentetvén, helyébe *Hutyán Pál* lelkiigazgató neveztetett ki. A távozó igazgató a szentségi ügyeknek lelkes munkása volt, s midőn sajnálattal látjuk távozását, azon reményünknek adunk kifejezést, hogy új körben is tovább fog munkálkodni az eucharisztia kultuszán s egyuttal bizunk, hogy méltó utódot nyert, kit szeretettel üdvözlünk.

*

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1904 december hóban befolyt díjak:

Kecskeméti Anna 50 f, Gróf Wartensleben Ida és Heinrich Hermin 8 k, özv. Kocsis Sándorné 2 k, Kolosváry Ödönné 2 k, Szabó Istvánné 1 k, Kozma Berta 2 k, Lukács Vilma 4 k, Gregorits Jánosné 10 k, Gammel Irma 5 k, Hunkár Ilona 10 k, a kis Hirdi tagoktól 8 k 48 f, Szüts Erzsébet 2 k, Szüts Francziska 6 k, Szüts Anna 1 k, Messner Johanna 2 k, Sturka Mária 2 k, Csémi Béláné 1 k, Mayer Juliska 1 k, Kulcsár Ágnes 2 k, N. Winkle Paula 4 k, Neubrandt Tivadar 4 k, Csóka Anna 30 f, Bartus Erzsébet 30 f, Bartus Anna 30 f, Kaizer Antal 1 k, Kaizer Antalné 1 k, Weisinger Anna 2 k, Holló Györgyné 2 k, Széll Lydia 4 k, Szeti Mária 6 k, Korbély Róza 1 k, Bóna Rozália 1 k, Probst Norbertné 2 k, Fikszl Borbála 24 f, Glatz Nándorné 2 k, Pfeiffer-család 10 k, ftdő Vajda Tivadar ur a bagolyfalusi tagoktól 13 k, dr. Érdy Lajosné 4 k, özv. Huber Lajosné 4 k, Varanya Julianna 2 k, Paczona Julianna 2 k, Szulyovszky Ignáczné 10 k, ftdő

dr. Repák Jenő ur által az eperjesegyházmegyei tagoktól 123 k 19 f, a Tibold daróczi és kácsi tagok 13 k 78 f, Fazekas Ilona 2 k, Takács Gizella 2 k, Kolbinger Paula 50 f, Bignió Gyuláné 4 k, Horváth Imréné 2 k, özv. Mester Pálné 24 f, özv. Halmi Sándorné 24 f, Bögehold Oszkárné 30 f, Bögehold Irma 30 f, Nagy Erzsébet 1 k, Fodor Francziska 1 k, Nemessányi Gyula 1 k, ftdő Csomák János esp. pléb. ur által Biharm. Furta 16 k, a hidvégi tagoktól ftdő Vikus Ágoston esp. pléb. ur által 25 k, Szabó Katalin 1 k 20 f, Jakobovics Katalin 2 k, Goblowsky Mária 2 k, Vanyatka Paula 5 k, összesen 30 k, özv. Spitz Jakabné 5 k, Kozma Mária 4 k, Kunzli Janka 24 f, Kunzli Erzsébet 24 f, ifj Kunzli Erzsébet 24 f, Pálfi Mária 2 k, Pálfi Aloisia 1 k, Schambach Ludmilla 2 k, Békés Teréz 2 k, Takács Mária 2 k, Reisz Mária 1 k, Kunszt Julia 60 f, Kopp Józsefné 4 k, Bolváry Gézáné 1 k, Némét Erzsi 1 k, Stankovits Ferenczné 24 f, Gábler Lajos Pál 5 k, Neográdi Josefin 4 k 24 f, Preyer Mária 2 k, Riemer Mária 2 k, Ripaczki Mária 2 k, Szatárisz Francziska 2 k, Csepregi Istvánné 2 k, Cseri Mihályné 1 k, Szombathely egyházmegyéből ftdő dr. Tóth József ur által Máriafalva, Szombathely, Alsó-Bagod és Vép összesen 20 k 90 f, Tóth Katalin 2 k, az erdőteleki tagok 2 k 40 f, Matheidesz Istvánné 10 k, Nepper Paula és Eleonóra 48 f, Simon Imréné 2 k, Schiefner Aranka 2 k, Tschöke Hedvig 2 k, Ryber Johanna 2 k, Stankovits Ferenczné 24 f, Horváth Pálné 4 k, Hermann Lászlóné 4 k, gróf Zichy Nándorné 10 k, gróf Zichy Lyvia Klára 10 k, Miszoglád Anna 1 k, Simon Jánosné 2 k, ns. és ftdő Fábrián János kanonok bleb. ur Jézus szent Szive társulat Érsekújváron 10 k, Majorosi Jánosné 24 f, Blichta Julia 24 f, Pakovich Imréné 2 k,

összesen 12 k 48 f, Hellene von Sch. 4 k, Nyáray Anna 4 k, Kugler Izabella 4 k, Adler Hedvig 24 f, Miskó Józsefné terjesztőnő által Keszther Magdolna 2 k, Pelczer Gyula 2 k, Pelczer Gyuláné 2 k, Dvorzsák Ignác 2 k, Dvorzsák Ignáczné 2 k, Hang Terézia 4 k, Lentner Julia 4 k, Német Emma 2 k, Schmid Francziska 1 k.

Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről.

Bouillerie, carcassonei püspöktől.

Egy gyógyulás részlete.

I.

Jézus, hogy Péter napát meggyógyítsa, hozzá ment és kinyujtá föléje kezét. (Márk I.) Ugyanigy tesz az Oltáriszentségben.

***

Kevéssel azután, hogy Jézus az első apostolokat meghívta, Jakabbal és Jánossal Simon és András házába ment.

Simon napa pedig lázasan ágyban feküdt.

Azonnai szóltak neki felőle; kérvén őt, gyógyítaná meg.

Hozzá közeledvén, kezénél fogta és fölemelte. A láz őt abban a pillanatban elhagyá és ő szolgálta nekik.

Ez a csoda engem az Oltáriszentségre figyelmeztet, előttem még az Oltáriszentséget jelképezi:

Az Üdvözítőnek Simon Péter házában tett eme látogatásában Jézusomnak a lelkem házában való látogatását szemlélem.

E nőnek gyógyulása ama lélek gyógyulását juttatja eszembe, amelybe a mennyei orvos bevonult. De hatoljunk be a részletbe.

II.

Valósággal jelen levén, hozzánk közeledik, fölségéről való elmélkedésével minket fölemel, irántunk tanúsított szeretetével kezünket fogja.

***

Az idézett evangéliumról való elmélkedésben három ragadta meg figyelmemet.

Jézus — ugymond szent Márk — hozzá közeledik, kezénél fogja és fölemeli.

Et accedens, elevavit eam, apprehensa manu eius.

Et accedens. Nem mondhatjuk-e az oltáriszentségi Istenről teljes joggal, hogy Istennek méltóztatik hozzánk közeledni?

Oh nem! nincs annyira kegyelt nemzet, mint a keresztény nép, a kihez Istene hozzá közelednék, mint azt a mi Istenünk teszi.

Reggel, mikor az imádandó áldozat előtt leborulok, várva azon ünneplés pillanatra, a mikor Jézus a pap kezeibe fog leszállni; a harang ezüst hangja, a mely elmélkedésre és imádásra int, ugy hallom, mintha mondaná:

Keresztény lélek, jer, imádd, az Ur közel van: *Prope est iam Dominus, venite adoremus.*

Itt van, isteni léptei zaját hallom. Közeledik, jön: *Prope est iam Dominus.*

Azután, mikor a titkok bevégeztettek, mint örülhetek kimondhatatlan jelenlétének; oh akkor! ki vitathatná el dicsőségemet és boldogságomat?

Jézus közeledett földi börtönömbe, mint a fájdalom ágyához, a melyen Simon napát meggyógyítá.

Et accedens, elevavit eam.

Nem elégszik meg azzal, hogy csak hozzá közeledik; hanem e szegény beteget föl is emeli, hogy lábára állítsa és meggyógyítsa.

Jézus az Oltáriszentségben minket is fölemel, fölemel a szerény fátyol alatt elrejtett isteni fölségéről való elmélkedés által.

A mikor az ünnepélyes szentségkitételkor az arany szentségmutató lábánál szerencsés vagyok hosszasan pihenni, a hol a ragyogó Oltáriszentség nyugszik, érzem, hogy lelkem mintegy fokonzint emelkedik egészen addig a trónusig, a hol Istenem ül; érzem, hogy szívem mintha sebes szárnyakon repülne addig, míg csak érzékelhető módon fenséges méltóság jelenlétét nem érzi; érzem, hogy akaratom lángol és e földtől elvál, hogy az isteni Szívnek, melyet imádok, akarataán megtelepedjék és vele egyesüljön.

Emberi bölcsélet, te értelmemet sohase világítod meg annyira, mint eme világító ostya.

Ti, a számkivetés érzelmei, ti szívemet sohasem emelitek arra a magaslatra, a hol Istenem szeretetében uszhatom.

Te pedig, világi erkölcsstan, még csak meg se kísérelheted beteg és ingadozó akaratomat áthelyezni oly vallásokba, melyek hasonlók lennének ahhoz, a hol engem az Oltáriszentség megerősít és az érdeemes cselekedetekre mindenhatóvá tesz.

Et accedens, elevavit eam, apprehensa manu eius.

Ime az utolsó jellemvonás; de az tűzbetűkkel van megírva, mert azt a szeretet jellegzi.

Nem elégedve meg azzal, hogy jelenlétével hozzánk közeledik; hogy felségének szemléletével minket föl-emel, az Oltáriszentség Istene szeretetével, melyet irántunk tanusít, mintegy kézen ragad.

Mikor az angyali kenyér szétszátásának ideje elérkezik: úgy látszik nekem, mintha ez a Jézus, a kitj a pap a szeretettől egészen remegő ajkaimra helyez, a Szentírás eme szavait intézné hozzám: Én téged irgalmamban magamhoz vontalak: *Attraxi te miseraus.*

Jer, tedd kezedet kezembe, te nagyon gyöngye vagy; lábaid még nem erősek, támaszkodjál bátran gyöngyedben mindenható kezemre; rajta, ne félj, ne inogj, vedd magadat egészen reám, viselni akarom összes terhedet és téged szeretetemmel vonzani: *Attraxi te miseraus.*

III.

Mikor közeledik, ne fussunk, mikor minket fölemel, ne alacsonyítsuk magunkat le; mikor kézen fog, ragadjuk azt meg buzgón.

Oh esztelenség! oh vakság! Mit mondanátok arról a szegényről, a kinek a királyi szolgák mondanák, hogy: Itt megy maga a fölség, nem-sokára a király fog menni azon az uton, a melyen ő nyög; hogy a király épen azért hagyta el palotáját, hogy baját megszüntesse és rajta könnyítsen; mit mondanátok é szegényről, ha hallván e szeretetreméltó uralkodó lépteit, gyorsan elfutna, hogy közeledtére előle kitérjen?

Mit mondanátok arról, a ki a becs-telenségbe és a gyalázatba merülve, megvetett életét gyalázatosan tengetné, mit mondanátok, ha e szerencsétlen, mikor egy hatalmas fejedelem becsületét vissza akarja szerezni és általános becsülés magaslatára akarja emelni, oly magasra, a mint azelőtt állt, mielőtt magát lealacsonyította és meggyalázta volna; ha e mindenható közbenjárást elutasítaná, mindig több és több zavarba, szé-

gyenbe és hozzá hasonló által való megvetésébe süllyesztené magát.

Ezt mondanák, oh lelkem, arról a szegény hajótöröttről, a ki a hullámok és vihar ellen reménytelenül küzdve, habozva tekintene arra a szolgálatrakész kézre, a melyet a megmentője nyujtana feléje?

A felelet e három kérdésre könnyű. Ne habozzunk ezt megadni és magunkra alkalmazni.

Lehet, hogy mikor Jézus látogatásunkra közeledett, mi is elfutottunk.

Lehet, hogy mi is, mikor minket nyomorunkból és gyalázatunkból ki akart emelni, mi is magunkat lealacsonyítottuk.

Lehet, hogy mikor kezünknel fogott; a helyett, hogy teljes erővel megragadtuk volna, mi is ingadoztunk:

Oh esztelenség! oh vakság!

Fischer Ágoston.

A Szent-Imre-Collegium programja.

A SZENT-IMRE-COLLEGIUM célja katolikus egyetemi hallgatók számára otthont nyitni s azon ifjakat, kik felsőbb tanulmányaik idejét nem tölthetik a szülői házban, kellő felügyelet és vezetéssel derék, katolikus honpolgárokká nevelni. Az intézetbe csak katolikus főiskolai hallgatók vétetnek föl, kik kötelezik magukat, hogy úgy erkölcsi, mint fegyelmi tekintetben meg akarnak felelni a követelményeknek, melyeket a collegium célja megkíván.

A közvetlen felügyeletet az intézetben (VIII., Üllői-ut 22. sz.) lakó praefectusok gyakorolják, kik az igazgatóval együtt intézkednek a napirend, fegyelem és anyagiak tekintetében.

Az intézet lehető szabadságot kíván hagyni az ifjaknak, de azon fegyelmi szabályokat, melyek a rendes és családi együttléteket biztosítják,

szigoruan kívánja érvényesíteni. Ép ezért az előjáróság föntartja magának a jogot, hogy az ifjakat úgy tanulmányi, mint erkölcsi és fegyelmi tekintetben ellenőrizze s szükség esetén figyelmeztesse: a szülők óhajára készségesen küld értesítést az illető ifju előhaladásáról. Ugyancsak föntartja magának az igazgatóság azt a jogot, hogy a nagyobb erkölcsi vagy fegyelmi kifogás alá eső tagot az intézetből haladéktalanul kizárhatja.

Az ifjak részben kettesével egy szobában, részben külön szobában laknak. Reggeli 8 órakor mindenki köteles szobáját takarításra átengedni; esti 10 órakor pedig mindenki köteles otthon lenni. Tíz óra után csak az igazgatónak vagy praefectusnak kivételesen adandó engedélyével szabad a házon kívül tartózkodni. E záró-óra betartását az intézet szigoruan követeli s az éjjeli kimaradást súlyos fegyelmi vétségnek tekinti, melynek ismétlése kizárást von maga után.

Az évi tartásdíj külön szobával 1000, másodmagával egy szobában 800 korona, mely összeg két — 500, illetve 400 koronás — részletben, szeptember 1-én és február 1-én fizetendő. Ha valaki az intézetet elhagyja, valamint ha az intézetből kizáratik valaki, a befizetett félévi díjnak még fönmaradó része nem térítettik vissza.

Az évi tartásdíj fejében jár: lakás, szükséges ágynemű (matracz, lepedő, egy kemény és egy tollvánkos, egy nyári és egy téli takaró), takarítás, fűtés, világítás, reggeli, ebéd, vacsora és orvosi gyógykezelés (mosás, bor és gyógyszer nem; ezek külön díjért az intézetben kaphatók). A reggeli kávé vagy tea és sütemény. Az ebéd fölváltva három és négy, a vacsora két tál ételből áll.

Fölvételre jelentkezni augusztus 20-ig lehet. Jelentkezéskor 50 korona előleg fizetendő, mely az első félévi díjból levonandó, de a jelentkezéstől való visszalépés esetén nem térítettik vissza.

Dr. Glattfelder Gyula,
a Szent-Inre-Collegium igazgatója.

Szerkesztő: Dr. Glattfelder Gyula.

JUSTH BÉLA KÁRPITOS-MESTER
ÉS DISZITŐ. ==

A budapesti közp. Oltáregyesület szállítója.
Budapesten, VII., Rottenbiller-utca 6/a.

Elvállal magánlakások, egyesületi- és
körhelyiségek teljes berendezését, továbbá
elfogad és pontosan teljesít minden e
szakmába vágó javításokat. ==

HERCZEG ZSIGMOND ELSŐ MAGYAR
JÁTEKÁRU ÉS
VII., Munkás-utca 6. sz. SZENT CZIKKEK
ÖNTÖDÉJE. ☉

Szent Antal-, Mária- és Krisztus-szobrok, valamint
Szent Antal-szobrocskák pléhtokban való gyártása.

GRÜNBERGER IGNÁCZ
Király-utca 4. szám.

Vesz a legmagasabb áron régiségeket, arany,
ezüsttárgyakat, szőnyeget és képeket; magas
egyházi ajánlatokat felmutathat. ==

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET
KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 2 kor. 60 fill.

Félévre csak 1 kor 40 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

WALSER-VARGA-féle

ÖRÖKIMÁDÁS IMAKÖNYVE

gyönyörű teljes kiadásban (30 óra), Akantisz V. számos színezett művészi rajzaival és képekkel, megjelent és kapható. És pedig:

I. Számos színes rajzokkal (körülbelül 130 képpel):

a) füzve 2 kor. 60 fill., b) vászonkötés, vörösvágás 3 kor.

II. Finomabb papíron, színes rajzokkal (körülbelül 130 képpel):

a) füzve 3 kor., b) vászonkötés, vörösvágás 3 kor. 40 fill., c) bőrkötés, vörösvágás 5 kor., d) bőrkötés, aranyvágás 6 kor., e) finomabb borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 8 kor.

III. Igen finom papíron, számos finoman színezett rajzokkal (összesen körülbelül 130):

a) finom bőrkötés, aranyvágás 7 kor., b) finom borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 9 és 11 kor., c) ugyanez a legfinomabb bőrbe kötve, a legfinomabb aranyozással, oxidált ezüstkapocscsal 20 kor.

IV. Ugyanez a könyv öreg betűkkel (Arany Korona nagyságban):

a) jó minőségű papíron, háromszáznál több szép képpel, vászonkötésben; tokkal 6 korona, b) tartós bőrkötés, aranyvágással 7 kor.

V. Pótkönyv az első és második kiadáshoz:

A mennyivel terjedelmesebb ez a teljes kiadás (30 óra van benne), az külön is kapható.

Ára a 14 új órának vászonkötésben 1 korona 20 fillér.

Az új teljes kiadás megrendelhető:

VARGA MIHÁLY plébánosnál Csongrád-Csanyon.

*Egyházi ruhák
és fehérneműek.*

*Egyházi és egyleti
zászlók. Műhímzés.*

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntette: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégebb
egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fkg és Klotild fkgasszony ö cs. és kir. fenségeinek udv. szállítója

BUDAPEST, IV. kerület, Váci-utca 15. szám alatt.

Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

*Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal-
egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.*

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket, Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstranciák, stáció-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhímzésekben, valamint hímzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök.

